

De nieuwe geestelijk leiders van de PKN

**kerkelijke vernieuwing -
Voorstelronde: de
classispredikanten van de
Protestanse Kerk in Nederland.**

MAAIKE VAN HOUTEN

Groninger Jan Hommes (61) weet wat het is om dominee in een dorp te zijn. Sinds zijn aanstelling in 1990 in Noordlaren en Glimmen, heeft hij door de hele provincie gezwoven, hij was er dominee in een aantal dorpen, vaak als interimmer. In die hoedanigheid kreeg hij te maken met samenvoeging van dorpskerken, vernieuwing, nieuwe generaties. Nu is hij dominee-nieuwe stijl: hij heeft twee gemeenten. Hij staat sinds 2007 in de gemeente Schildwolde-Overschild, Hellingum en Noordbroek (nu de Woldkerken), naast die deeltijdbaan heeft hij een parttime-aanstelling in Slochteren. Bij zijn komst in Slochteren zei hij in het regionale Bokkeblad dat hij het als taak ziet 'midden in de samenleving' te staan. 'We moeten gezien en gehoord worden.'

Bestuurlijk terug van weggeweest: Wim Beekman (61). Hij is nu dominee van de kleine Friese gemeente Molkwerum en Warns, maar in de jaren negentig was hij voorzitter van de Nederlandse Hervormde Kerk - dat was nog in de aanloop naar de fusie met de Gereformeerde Kerken in Nederland tot Protestantse Kerk in Nederland. In die functie stond Beekman midden in hooglopende discussies over die samenwerking, waar met name de orthodoxe flank in de hervormde kerk grote bezwaren tegen had. In zijn studieverlof verdiepte Beekman zich in de positie van de kerk in een dorp. 'Leve de dorpskerk', was de optimistische titel van het verslag dat hij daarover schreef.

De top van de PKN wil graag dat dominees vaker en sneller van standplaats veranderen en Gerrit van Meijeren (53) weet daar alles van. Hij werkt op het hoofdkantoor van de PKN bij het

mobiliiteitsbureau. Afgestudeerde theologen die een gemeente zoeken of predikanten die willen overstappen, kunnen bij hem en zijn collega's aankloppen om een geschikte gemeente te vinden. Van Meijeren was zelf dominee in onder andere Meeuwen en Dirksland. Hij zat ook in het bestuur van de IKON - die opgegaan is in de EO - en de stichting Ruimzicht, die bijvoorbeeld mensen helpt die op latere leeftijd theologie willen studeren. Van Meijeren heeft een rubriek in De Waarheidsvriend, het blad van de Gereformeerde Bond.

Voor Julia van Rijn (59) is haar nieuwe functie niet alleen een afscheid van de Protestantse Kerk Amsterdam (PKA), maar ook van Amsterdam zelf: classispredikanten moeten wonen waar ze werken. 'Ik kom naar Zuid-Holland hoor', stelde ze een ongeruste twitteraar gerust. Van Rijn was sinds 2001 in dienst van de PKA, eerst als dominee in het oude Oost en het nieuwe IJburg, en sinds zeven jaar als secretaris van de PKA, wat in Amsterdam een betaalde functie is. De kerk moet in haar visie zichtbaar zijn, ook in de grote stad. 'Ik heb respect voor pioniers die naar buiten gaan en de kerk opnieuw proberen uit te vinden', schreef ze vier jaar geleden. Ook al is succes niet verzekerd: het is volgens haar het proberen waard.

"Ik ben een kerkjongen, ik hou zielsveel van de kerk." Met die woorden introduceerde Peter Verhoeff (55) zichzelf toen hij in 2009 verrassend werd gekozen tot preses van de Protestantse Kerk in Nederland. De dominee uit Alkmaar had een progressief imago, vooral omdat hij nauw betrokken was bij Op Goed Gerucht, een groep theologen die vrolijkheid en creativiteit in de kerk wil brengen. In zijn nieuwe baan als classispredikant gaat Verhoeff veel bekenden tegenkomen. Niet alleen uit zijn verleden als preses van de PKN, maar vooral ook vanuit de functie die hij nu bekleedt: regionaal adviseur in Utrecht én

Noord-Holland, de provincie die zijn nieuwe werkgebied wordt.

De Barneveldse predikant Wilbert van Iperen (48) verruult de oude classis voor de nieuwe. Hij is preses van de classis Nijkerk en hij krijgt nu de hele Veluwe als zijn werkgebied. Van Iperen - de jongste van het elftal - heeft ook nog andere onbetaalde bijbanen: hij is adviseur van het landelijk kerkbestuur, de synode, hij adviseert de Stichting Geloofsgesprekken en is actief in de Bond van Nederlandse Predikanten. Naast zijn predikantschap is hij ook nog gepromoveerd. Hij deed onderzoek naar de relatie tussen de protestantse kerken en het Evangelisch Werkverband. In zijn boek-proefschrift pleit hij voor meer dialoog en debat in de kerk. Voor zijn theologiestudie deed Van Iperen de Heao.

Met zijn werk als geestelijk verzorger bij een tbs-kliniek en bij de Nationale Politie lijkt Marco Luijk (55) een vreemde eend in de bijt. Maar zijn wortels liggen in het predikantschap in een gemeente, hij was onder andere dominee in Boxmeer-Vierlingsbeek en in Uitgeest-Akersloot. En hij had diverse bestuurlijke functies in kerkelijk Nederland; hij was onder andere voorzitter van de classis Edam-Volendam. Luijk gaat graag aan de slag in het overwegend katholieke zuiden. Hij heeft naar eigen zeggen een 'sterk oecumenische inslag', daarmee wil hij eraan bijdragen de protestantse kerk op de kaart te zetten dan wel te houden. Bovendien: hij houdt van de gemoedelijkheid en gastvrijheid van deze provincies.

De Westerschelde stroomt precies tussen de twee gemeenten door van de Zeeuwse dominee Arie van der Maas (52). Hij staat voor de helft in Hoek, Zeeuws-Vlaanderen, en voor de andere helft aan de overkant, in Driewegen-Ellewoutsdijk-Ovezande. In Hoek had hij een bijzondere opdracht;

daar brandde met Nieuwjaar 2015 de kerk af. Van der Maas werkte ook buiten de kerk; hij was projectmanager bij de NV Economische Impuls Zeeland. Van der Maas was actief in tal van functies binnen de kerk. Hij zit en zat ook in niet-kerkelijke besturen, van een peuterspeelzaal tot een ringrijderij-vereniging en het CDA. Hij is nu voorzitter van de Raad van Toezicht van Zorgstroom, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg.

Tien jaar geleden had Klaas van der Kamp (59) met Pinksteren zijn eerste publieke optreden als secretaris van de Raad van Kerken. Afgelopen Pinksteren was het de laatste keer dat hij in het openbaar in die rol optrad, bij de viering van het vijftigjarig bestaan van deze oecumenische organisatie van achttien kerken. Met nog tien jaar werken voor de boeg, had hij zin om nog een keer van functie te veranderen. Hij was al eerder werkzaam in althans een deel van zijn nieuwe werkgebied. In Overijssel was hij voorzitter van de provinciale Raad van Kerken. Ook was hij adjunct-hoofdredacteur van het Friesch Dagblad en uitgever bij Royal Jongbloed in Heerenveen.

In de Protestantse Kerk in Nederland zijn twee grote kerkgenootschappen opgegaan, hervormde en gereformeerde, én een van de kleinste, de lutherse. Een van hun predikanten, Trinetje Verhoeven (56), wordt nu classispredikant in Utrecht. Trouw schreef in 2011 dat zij de belichaming was van de eenwording van calvinisten en lutheranen. En Verhoeven is nog steeds dominee in zowel de Haagse evangelisch-Lutherse gemeente en de Lukaskerk, een van oorsprong hervormde gemeente in de Schilderswijk. Verhoeven was voorzitter van de Lutherse synode, een gezelschap dat de generale synode van de PKN adviseert, lutherse gemeenten bijstaat en zorgdraagt voor de traditie van de Lutheranen, die in Nederland in het algemeen een liberale inslag hebben.

Jaap van Beelen (60) kent zijn nieuwe werkgebied als zijn broekzak. Hij is al sinds 2000 kerkbestuurder in deze regio. Hij is nu regionaal adviseur van de besturen (classicale vergaderingen) van Veluwe, Overijssel, Flevoland én Gelderland Zuid en Oost, een functie die met de nieuwe organisatie vervalt. Van Beelen heeft voor dit werkgebied gekozen vanwege de 'kerkelijke breedte' en de 'mooie diversiteit in geloofsbeleving'. Eerder dit jaar zei hij in het Reformatorisch Dagblad, nog niet te weten of hij zou solliciteren. Dat kon hij doen, zei hij, 'maar het kan ook goed zijn dat God mijn weg anders leidt'. Preken noemde hij 'zijn eerste roeping'.

Na een ingrijpende regionale reorganisatie, krijgt de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) een nieuwe toplaag. Het aantal kerkelijke afdelingen (classes) is van 74 naar 11 gekrompen. In elke regio gaat op 1 september een classispredikant aan de slag. Die werkt voor circa 150 tot 200 kerkelijke gemeenten. Zij zullen in de regel eens per vier jaar de classispredikant op bezoek krijgen.

Aanhakend bij de vrees dat de nieuwe functionaris vooral een bestuurder wordt of een conflictoplosser, schrijft de PKN dat die juist géén manager moet zijn. En ook geen troubleshooter - daar zijn andere instanties voor, intern en extern. In eerste instantie moet de classispredikant een inspirator zijn, en aanjager van het kerkelijke gesprek. Hij vraagt, zo meldt de site, aandacht voor 'inhoud en hart van het kerk-zijn'. Hij is geestelijk leider, en als zodanig ook het gezicht naar buiten.

Zijn of haar gemiddelde werkweek zou er zo uit kunnen zien: een dag gemeentebezoek, anderhalf tot twee dagen bestuurlijke taken rond predikanten of gemeenten, een dag intern vergaderwerk, een dag correspondentie, bezinning en collegiale contacten. De classispredikant heeft beperkte bevoegdheden, hij beslist samen met het bestuur van de classis.